

Kainuun alueellinen hyvinvointikertomus 2022 ja hyvinvointisuunnitelma 2023 - 2025

Aluevaltuusto 6.11.2023

Helena Saari, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen erikoissuunnittelija

Kainuun hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelma 2023-2025

Kainuun hyvinvointialueen strategia, perustehtävä ja visio <https://hyvinvointialue.kainuu.fi/asiasanat/visio>

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) *

* Mallissa Stiglitzin komission hyvinvoinnin osa-alueet

Kainuun hva:n hyvinvointitavoitteet vv. 2023-2025

Strategiasta	Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen <ul style="list-style-type: none"> • Arjen tuki, edistävää ja ehkäisevää työtä
I Teemme yhdessä ihmiseltä ihmiselle	Huolenpitoa itsestä ja muista Tavoitteet:
II Toimimme kestävästi ja tehokkaasti	1. Tuemme asukkaiden terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta
III Uudistamme rohkeasti	2. Sovimme kuntien kanssa yhdyspinnoilla tehtävästä hytetu –työstä 3. Tehostamme sairauksien ennaltaehkäisyä ja palveluja
IV Johdamme osaamista, työkykyä ja hyvinvointia	4. Kehitämme kuntien kanssa järjestöyhteistyötä ja uudistamme järjestöjen tukemisen sisältöjä

1. Tuemme asukkaiden terveyttä hyvinvointia ja turvallisuutta

Arjen tuki

Toimenpiteet yhteistyössä eri toimijoiden kanssa:

1. Tuetaan elintapamuutoksiin: terveyttä edistävä liikunta ja ravitsemus, riittävä uni, suun terveys sekä osallistumaan maksuttomiin seuloihin
2. Tunnistetaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin vajeet, osattomuus ja syrjäytymiskierre
3. Tuetaan työikäisten työ- ja toimintakykyä ja työssäjaksamista
4. Tunnistetaan ikäihmisten osallisuuden tarpeet ja mahdollistetaan osallistava ryhmätoiminta
5. Mahdollistetaan etäpalvelujen käyttö ja tuetaan digitaadoissa
6. Edistetään hyödyntämään kulttuuripalveluja ja luonnon monipuolisuutta

2. Sovimme kuntien kanssa yhdyspinnoilla tehtävästä hytetu -työstä Edistävä työ

Toimenpiteet yhteistyössä eri toimijoiden kanssa:

1. Sovitaan hva-kunta yhteistyörakenteista sekä vastuista, koordinaatiosta ja tehtävistä
2. Sovitaan ennaltaehkäisevistä palveluketjuista sote-pela-kunta; liikunta-ravitsemus-ehkäisevä päihdetyö-mielenterveyden edistäminen, lähisuhdeväkivallan ehkäisy ja arjen turvallisuus
3. Panostetaan asukas- ja asiakasosallisuuden edistämiseen osana osallisuusohjelmia/ suunnitelmia sekä yhteistyöhön vaikuttamistoimielinten kanssa
4. Kehitetään asiakkaiden osallistumismahdollisuuksia palvelujen kehittämiseen, suunnitteluun ja arviointiin

3. Tehostamme sairauksien ennaltaehkäisyä ja tunnistamme hyvinvoinnin vajeita

Ehkäisevä työ

Toimenpiteet toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa:

1. Yhteensovitetään ennaltaehkäiseviä palveluja kuntien/järjestöjen kanssa. Huomioidaan STM:n terveydenhuollon tavoitteet vv. 2023–2025
2. Varmistetaan, että palveluissa varhaisesti tunnistetaan syrjäytymisriskissä olevat ja heidän tuen tarpeensa
3. Varmistetaan, että palvelut ovat tarpeenmukaisia, saavutettavia ja vaikuttavia
4. Valmistellaan ehkäisevän päihdetyön (ept) suunnitelma kuntien kanssa
5. Osallistutaan Mielenterveysohjelma Kainuuseen -hankkeeseen
6. Osallistutaan maakunnallisen liikkumishjelma valmisteluun
7. Tehdään toimia tapaturmien ja lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi
8. Otetaan käyttöön päätösten vaikutusten ennakoarviointi, EVA

4. Kehitämme järjestöyhteistyötä kuntien kanssa ja uudistamme järjestöjen tukemisen sisältöjä

Järjestöjen toimintaedellytysten tuki

Toimenpiteet toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa:

1. Valmistellaan järjestöyhteistyön kokonaissuunnitelma, joka kytketään osaksi osallisuussuunnitelmaa/-ohjelmaa
2. Tiivistetään järjestöyön koordinoitua ja sovitaan järjestökumppanuuksista
3. Uudistetaan yhdistysten tukemisen mallia ml. järjestöavustukset

Vaikuttavuuden seuranta vuosittain ja valtuustokauden aikana

• Hyte –kerroin prosessi-indikaattorit: seuranta vuosittain

- Lastenneuvolan terveystarkastukset
- Kouluterveydenhuollon terveystarkastukset
- Elintapaneuvonta tyyppin 2 diabetesriskissä oleville
- Koulukuraattori-resurssi
- Koulupsykologiresurssi
- MPR-rokotuskattavuus
- Alkoholinkäytön mini-interventio
- Työttömien terveystarkastukset

• Hyte-kerroin tulosindikaattorit: seuranta vuosittain

- Vammojen ja myrkytysten johdosta aiheutuvat hoitojaksot
- Lonkkamurtumat yli 65-vuotiailla
- NEET nuoret
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saavat
- Mielensterveyshäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat

- -> HYTE -kertoimen perusteella jaetaan yleiskatteellista rahoitusta hyvinvointialueille <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210617>
- -> HYTE –kerroin kunnille <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/hyte-kerroin-kannustin-kunnille/tulosindikaattorit>

- KUVA-mittariston indikaattoritiedot ovat saatavissa sotekuva.fi-verkkopalvelussa valtakunnallisesti, hyvinvointialueittain ja kunnittain. KUVA-indikaattorit Sotkanet-indikaattoripankista. <https://thl.fi/fi/web/sote-palvelujen-johtaminen/arviointi-ja-seuranta/sosiaali-ja-terveydenhuollon-jarjestamisen-arviointi/kuva-mittaristo>
- Sotkanet-indikaattoripankki (www. sotkanet.fi)
- FinSote Kansallinen terveys-, hyvinvointi ja palvelututkimus <https://www.terveytemme.fi/finsote/2020/graph/theme.php?teema=&alue1=16>
- TEA -Terveystiedon edistämisen aktiivisuus (kunta ja pth) thl.fi
- Vähimmäistietosisällöt VN/STM
- Sähköinen hyvinvointikertomus, Shvk (Kuntaliitto, FCG)
- Osallisuusindikaattori (THL) <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/tutkimus/>

Tutkimuksia, mm:

- [Kuntoutussäätiö 2023](#): Kainuun sosioekonomiset terveys- ja hyvinvointierot ja niiden kaventaminen:
-> Tutkimuksen mukaan haasteellisessa asemassa olevia, tarve kehittää palveluja yli 75 -vuotiaat ikääntyneet naiset ja alle 30 -vuotiaat nuoret opiskelijat ja ei-aktiiviset aikuiset
- [STM 2023](#): Koko väestön terveys on yhteiskunnan menestystekijä: Ratkaisuja terveyserojen vähentämiseksi
- [Välakangas K.](#) Osallistava selvitys ikäihmisten asumistarpeista, tarvittavista asumisen malleista sekä asumisen halutusta sijoittumisesta Kainuussa ja Kajaanissa (Kainuun hva)
- [UEF 2022](#): Poliittikasuositus https://innokyla.fi/sites/default/files/2022-08/UEF_Kainuu_poliittikasuositus_saavutettava.pdf